ΠΡΟΤΥΠΟ
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΛΟΔΙΚΗΣ

Σωτήρος Διός & Πραξιτέλους 153
ΠΕΙΡΑΙΑΣ
Τηλ. & Fax: 211 0 134 134 - 135

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ Δ΄ ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 7 ΙΟΥΝΙΟΥ 2019 - ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ : ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)

Α1. Περίληψη

Θεματικό κέντρο : Τα ιδανικά της δημοκρατίας.

1η παράγραφος
- Αμφισβήτηση των νέων σχετικά με την ικανότητα της δημοκρατίας να στηρίζεται στους « ενεργούς πολίτες».
- Επιτακτική ανάγκη ύπαρξης ιδανικών για την ενεργοποίηση των πολιτών.

2η / 3η παράγραφος
- Προτάσσεται η αρετή της ανεκτικότητας μακριά από βία και φανατισμό.
- Σεβασμός στους κανόνες και αποφυγή της βίας για την επίτευξη ειρηνικής συνύπαρξης.

4η παράγραφος
Η σταδιακή ανανέωση της κοινωνίας μέσω αλλαγής του τρόπου ζωής.

5η παράγραφος
- Το ιδανικό της αδελφότητας με προϋπόθεση τη διαμόρφωση ήθους και σωστής συμπεριφοράς.

Επίλογος
- Η αναγκαιότητα της αδελφότητας είναι επιβεβλημένη με σκοπό την ένωση των ανθρώπων σε μία κοινή μοίρα.

Β1. **α)** Σωστό
β) Λάθος
γ) Σωστό
δ) Σωστό
ε) Λάθος

Β2. **α)** Στο κείμενο εντοπίζουμε δύο περιπτώσεις επίκλησης στην αυθεντία, η μία βρίσκεται στην τρίτη παράγραφο («Ποτέ μου δεν ξεχνώ τη διδαχή του Καρλ Πόπερ, σύμφωνα με την οποία αυτό που ουσιαστικά διακρίνει μια δημοκρατική εξουσία από μια μη δημοκρατική είναι πως μονάχα στην πρώτη οι πολίτες μπορούν να ξεφορτωθούν τους κυβερνώντες χωρίς αιματοχυσίες».) και η άλλη διακρίνεται στην πέμπτη παράγραφο (« Στο έργο του *Φιλοσοφία της Ιστορίας* ο Χέγκελ χαρακτήρισε την Ιστορία ως «απέραντο σφαγείο»).

Σωτήρος Διός & Πραξιτέλους 153
ΠΕΙΡΑΙΑΣ
Τηλ. & Fax: 211 0 134 134 - 135

β) Στην πρώτη περίπτωση ο συγγραφέας χρησιμοποιεί την επίκληση στην αυθεντία, για να προσδώσει κύρος και να ενισχύσει την αξιοπιστία των επιχειρημάτων του και ταυτόχρονα δείχνει την ευρυμάθειά του αναλύοντας την έννοια του ιδανικού της βίας. Στη δεύτερη περίπτωση ο συγγραφέας αξιοποιεί, για να προσδώσει κύρος και αξιοπιστία στα επιχειρήματά του με τη διαφορά ότι δε δίνει περαιτέρω ανάλυση της έννοιας, για να διευκολύνει τον αναγνώστη να την κατανοήσει, αλλά περισσότερο αναδεικνύει την ευρυμάθειά του.

Β3. α)
1. διδασκαλία
2. κοροϊδίας
3. συνύπαρξης
4. αντιμάχεται / αντιτάσσεται

β) Στο πρώτο απόσπασμα κυριαρχεί η μεταφορική χρήση της γλώσσας. Επίσης, η γλώσσα αξιοποιείται και στο δεύτερο απόσπασμα μεταφορικά.
1. « ως ατέρμονη σειρά βιαιοπραγιών».
2. « που μας κατευθύνει στο σωστό δρόμο ».

Β4. α) 1. Η σύνθετη δομή προτάσεων που επιτυγχάνεται με τη χρήση υποτακτικού λόγου αποτυπώνεται στα ακόλουθα αποσπάσματα της δεύτερης παραγράφου. (« Αν σήμερα απειλείται … βία»), καθώς και στην τέταρτη (« Μόνο η δημοκρατία … εποχής μας»).

α) 2. Η προφορικότητα στο ύφος που δείχνει διάθεση του δημοσιογράφου να επικοινωνήσει με τον αναγνώστη φαίνεται αφενός από τη χρήση του πρώτου ενικού προσώπου (« Ποτέ μου δεν ξεχνώ τη διδαχή του Κάρλ Ποπέρ») αφετέρου στην πρώτη παράγραφο από την χρήση ρητορικής ερώτησης («Θέλετε να δοκιμάσουμε να τις απαριθμήσουμε ; »).

β) Η παρένθεση χρησιμοποιείται, για να μας δώσει επιπρόσθετες πληροφορίες. Ειδικότερα, έχει συμπληρωματικό ρόλο και διασαφηνίζει το ιδανικό της αδελφότητας.

γ) Η σύνταξη είναι ενεργητική.
Η διαμόρφωση και η εξάπλωση ειρηνικών επαναστάσεων επιτρέπονται μόνο από τη δημοκρατία.

Σωτήρος Διός & Πραξιτέλους 153
ΠΕΙΡΑΙΑΣ
Τηλ. & Fax: 211 0 134 134 - 135

Γ1.

α) Ενέργειες με τις οποίες ο πολίτης κάνει πράξη τη δημοκρατία στην καθημερινότητα

- Δικαίωμα ψήφου
- Ήθος συμμετοχής, επιχειρηματολογίας και μαχητικής υπεράσπισης των δημοκρατικών αξιών και όχι επιβολή με τη βία.
- Σεβασμός της άποψης της πλειοψηφίας, ακόμα και αν κάποιος δε συμφωνεί, έλλειψη εριστικότητας + σεβασμός ανοχής.
- Συμμετοχή στα κοινά με συλλογική συνείδηση και κοινωνική δράση → Η ενασχόληση με την πολιτική να μην είναι ευκαιρία για πλουτισμό. Η δημοκρατία θέλει ανθρώπους που προσφέρουν περισσότερα και αρκούνται στα λιγότερα.
- Το ιδανικό της σταδιακής ανανέωσης της κοινωνίας μέσα από την ελεύθερη αντιπαράθεση των ιδεών, αλλά και την αλλαγή νοοτροπίας και του τρόπου ζωής → διαμόρφωση και εξάπλωση ειρηνικών επαναστάσεων → σεβασμός στη διαφορετικότητα.

- Το ιδανικό της αδελφότητας, δηλαδή οι πολίτες να διαθέτουν ήθος και συμπεριφορά.

- Τήρηση των νόμων με σκοπό την υπεράσπιση του συλλογικού συμφέροντος.

β) Δράσεις με τις οποίες το σχολείο μπορεί να συμβάλλει στη διαμόρφωση ενεργών πολιτών με δημοκρατικό ήθος.

Το σχολείο μπορεί να συμβάλλει στη διάπλαση του δημοκρατικού ήθους μέσα από:

- την παροχή γνώσης για τον τρόπο λειτουργίας των διαφόρων πολιτευμάτων και την κατάδειξη της υπεροχής του δημοκρατικού πολιτεύματος έναντι των υπολοίπων.
- την ανάδειξη της ισότητας και της αξιοκρατίας σε βασικές αρχές της οργάνωσης και της λειτουργίας του (γνώση ιστορίας όχι μόνο Εθνικής αλλά και παγκόσμιας).
- τη διευθέτηση των σχολικών υποθέσεων και την άσκηση του διδακτικού έργου με κύριο μέσο το διάλογο.
- την ενδυνάμωση του θεσμού των μαθητικών κοινοτήτων και την παρώθηση των μαθητών στην ενεργό συμμετοχή στις σχολικές και στις ευρύτερες κοινωνικές υποθέσεις, αφού οι μαθητικές κοινότητες:
  - αποτελούν τη μικρογραφία του τρόπου οργάνωσης του δημοκρατικού πολιτεύματος και εξοικειώνουν έμπρακτα τους μαθητές με τις βασικές αρχές της λειτουργίας του (λήψη αποφάσεων βάσει διαλόγου, σεβασμός στην αντίθετη άποψη κ.α)
  - ωθούν τους μαθητές στην ανάληψη δράσης σε ζητήματα που αφορούν τη σχολική και την ευρύτερη κοινότητα και προετοιμάζουν την ανάδειξή τους σε υπεύθυνους και ενεργούς πολίτες.
  - καλλιεργούν την πολιτική συνείδηση των μαθητών και εμπνέουν πνεύμα συλλογικότητας (αποχές, διαδηλώσεις, καταλήψεις).